

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2019. gada 12. jūlijā *

Konkurence – Aizliegtas vienošanās – Optisko diskdziņu tirgus – Lēmums, ar kuru konstatēts LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpums – Koluzīvi nolīgumi attiecībā uz iepirkuma procedūrām, ko organizē divi datoru ražotāji – Būtisku procedūras noteikumu un tiesību uz aizstāvību pārkāpums – Komisijas kompetence – Pārkāpuma ģeogrāfiskais apjoms – Vienots un turpināts pārkāpums – Labas pārvaldības princips – 2006. gada pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai

Lietā T-8/16

Toshiba Samsung Storage Technology Corp., Tokija (Japāna),

Toshiba Samsung Storage Technology Korea Corp., Suvona [*Suwon-si*] (Dienvidkoreja),

ko sākotnēji pārstāvēja *M. Bay, J. Ruiz Calzado, A. Aresu* un *A. Scordamaglia-Tousis*, vēlāk – *M. Bay, J. Ruiz Calzado* un *A. Aresu*, advokāti,

prasītāji,

pret

Eiropas Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja *N. Khan, A. Biolan* un *M. Farley*, vēlāk – *A. Biolan, M. Farley* un *A. Cleenewerck de Crayencour*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību, kas ir pamatota ar LESD 263. pantu un ar ko tiek lūgts galvenokārt pilnībā vai daļēji atcelt Komisijas Lēmumu C(2015) 7135 *final* (2015. gada 21. oktobris) par LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lietā AT.39639 – optiskie diskdziņi) un pakārtoti samazināt prasītājiem uzliktā naudas soda apmēru,

VISPĀRĒJĀ TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *D. Gracijs* [*D. Gratsias*], tiesneši *I. Labucka* un *I. Uljoa Rubio* [*I. Ulloa Rubio*] (referents),

sekretāre: *N. Šalla* [*N. Schall*], administratore,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2018. gada 3. maija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums¹

I. Tiesvedības priekšvēsture

A. Prasītāji un konkrētais tirgus

- 1 Prasītāji *Toshiba Samsung Storage Technology Corp.* (turpmāk tekstā – “*TSST Japāna*”) un *Toshiba Samsung Storage Technology Korea Corp.* (turpmāk tekstā – “*TSST KR*”) ir optisko diskdziņu (turpmāk tekstā – “*LDO*”) ražotāji un piegādātāji. It īpaši *TSST Japāna* ir kopuzņēmums, kas pieder Japānā reģistrētai sabiedrībai *Toshiba Corporation* un Dienvidkorejā reģistrētai sabiedrībai *Samsung Electronics Co., Ltd.* Pārņēmuma laikposmā *TSST Japāna* bija sabiedrības *TSST KR* mātesuzņēmums.
- 2 *TSST Japāna* un *TSST KR* (turpmāk tekstā kopā – “*TSST*”) 2004. gada 1. aprīlī uzsāka darbību kā divas atsevišķas uzņēmuma struktūrvienības. 2005. gada decembrī *TSST Japāna* atstāja tirgu, turpinot samazinātu pārdošanas darbību pārejas periodā līdz 2008. gada sākumam. *TSST KR* pakāpeniski uzņēmās *TSST Japāna* pārdošanas darbības, un tas tieši iesaistījās *LDO* attīstīšanā, tirdzniecībā, pārdošanā un pēcpārdošanas pakalpojumu sniegšanā (apstrīdētā lēmuma 14. apsvērums).
- 3 Konkrētais pārņēmums attiecas uz *LDO*, kas tiek izmantoti personālajos datoros (galddatoros, klēpj datoros) (turpmāk tekstā – “*PC*”), ko ražo *Dell Inc.* (turpmāk tekstā – “*Dell*”) un *Hewlett Packard* (turpmāk tekstā – “*HP*”). Konkrētie *LDO* tiek izmantoti arī daudzās citās patērētājiem paredzētās ierīcēs, piemēram kompaktdisku atskaņotājos (turpmāk tekstā – “*CD*”) vai digitālajos optiskajos diskos (turpmāk tekstā – “*DVD*”), spēļu konsolēs un citās perifērajās elektroniskajās ierīcēs (apstrīdētā lēmuma 28. apsvērums).
- 4 *LDO*, kuri tiek izmantoti *PC*, atšķiras pēc izmēra, uzlādēšanas mehānismiem (ligzdas vai paliktņa) un pēc disku, ko tie spēj nolasīt vai ierakstīt, veidiem. *LDO* var iedalīt divās grupās: vidējā augstuma (*half-height*, turpmāk tekstā – “*HH*”) diskdziņi galddatoriem un plāni diskdziņi klēpj datoriem. Plāno diskdziņu grupa ietver dažādu izmēru diskdziņus. Ir dažādu veidu *HH* un plāni diskdziņi, ņemot vērā to tehnisko funkciju (apstrīdētā lēmuma 29. apsvērums).
- 5 *Dell* un *HP* ir divi galvenie attiecīgo iekārtu ražotāji *PC* pasaules tirgū. Šīs divas sabiedrības izmanto klasiskās iepirkuma procedūras, kas tiek rīkotas pasaules mērogā, tostarp ik ceturkšņa sarunas par cenu pasaules mērogā un par kopējiem iegādes apjomiem no neliela skaita iepriekš atlasītiem *LDO* piegādātājiem. Parasti reģionālajiem jautājumiem nebija nozīmes attiecībā uz *LDO* iepirkuma procedūrām, izņemot tos, kuri saistīti ar paredzamo pieprasījumu reģionos, kas ietekmē kopējo iegādes apjomu (apstrīdētā lēmuma 32. apsvērums).
- 6 Iepirkuma procedūras ietver lūgumus iesniegt piedāvājumus, lūgumus iesniegt elektroniskus piedāvājumus, sarunas tiešsaistē, elektroniskās izsoles un divpusējas sarunas (bezsaistē). Pēc iepirkuma procedūras pabeigšanas klienti piešķir apjomus *LDO* piegādātājiem, kuri tajā piedalījās (visiem vai vismaz lielākajai daļai no tiem, izņemot tad, ja pastāv izslēgšanas mehānisms), ņemot vērā to piedāvāto cenu. Piemēram, uzvarējušais piedāvājums saņēma no 35–45 % no kopējā tirgū piešķirtā apjoma attiecīgajā ceturksnī, otrs labākais piedāvājums no 25–30 %, trešais 20 % u.c. Šīs klasiskās iepirkuma procedūras izmantoja klientu grupas, kuras ir atbildīgas par iepirkumu procedūrām, lai īstenotu efektīvu iepirkuma procedūru par konkurētspējīgām cenām. Šajā nolūkā tās izmantoja visas iespējamās darbības, lai veicinātu konkurenci attiecībā uz cenām starp *LDO* piegādātājiem (apstrīdētā lēmuma 33. apsvērums).

¹ Ietverti tikai tie šī sprieduma punkti, kuru publicēšanu Vispārējā tiesa uzskata par lietderīgu.

- 7 Attiecībā uz *Dell* – tas iepirkuma procedūras galvenokārt veica, izmantojot sarunas tiešsaistē. Tām varēja būt noteikts ilgums vai tās varēja beigties pēc konkrēta laikposma, piemēram, desmit minūtes pēc pēdējā piedāvājuma, ja neviens *LDO* piegādātājs neizteica jaunu piedāvājumu. Noteiktos gadījumos sarunas tiešsaistē varēja ilgt vairākas stundas, ja iepirkuma procedūra bija dinamiskāka vai ja sarunas tiešsaistē tika pagarinātas, lai mudinātu *LDO* piegādātājus turpināt izteikt piedāvājumus. Turpretim, pat ja sarunu tiešsaistē ilgums netika noteikts un tas bija atkarīgs no galīgā piedāvājuma, *Dell* noteiktā brīdī varēja paziņot, ka sarunas tiešsaistē tiek pabeigtas. *Dell* varēja izlemt mainīt “pilnībā klasificējošu” procedūru uz “nepārskatāmu” procedūru. *Dell* varēja atcelt sarunas tiešsaistē, ja iepirkuma procedūra vai tās rezultāts tika atzīts par neapmierinošu, un tā vietā varēja veikt divpusējas sarunas. Sarunu tiešsaistē procesu pārraudzīja pasaules mēroga iegādes operatori, kas bija atbildīgi par šīm darbībām *Dell* (apstrīdētā lēmuma 34. un 37. apsvērums).
- 8 Attiecībā uz *HP* galveno izmantoto iepirkuma procedūru bija lūgumi iesniegt piedāvājumus un lūgumi iesniegt elektroniskus piedāvājumus. Abas procedūras tika veiktas tiešsaistē, izmantojot vienu un to pašu platformu. Pirmkārt, attiecībā uz lūgumiem iesniegt piedāvājumus tie tika izteikti ik ceturksni. Tie ietvēra sarunas tiešsaistē un divpusējās sarunas bezaistē – sadalītas noteiktā laikposmā, parasti divās nedēļās. *LDO* piegādātāji tika uzaicināti uz iepirkumu procedūras kārtu, kas bija atvērta noteiktu laiku, lai iesniegtu savus piedāvājumus tiešsaistes platformā vai pa elektronisko pastu. Tiklīdz pirmā izsoļu kārtā bija beigusies, *HP* satikās ar katru dalībnieku un uzsāka sarunas par *LDO* piegādātāja piedāvājumu, lai iegūtu labāko katra piegādātāja piedāvājumu, neizpaužot identitāti, vai piedāvājumu, ko iesnieguši citi *LDO* piegādātāji. Otrkārt, attiecībā uz lūgumiem iesniegt elektroniskus piedāvājumus tie parasti tika rīkoti reversās iepirkumu procedūras veidā. Pretendenti attiecīgi noteiktajā laikā pieslēdzas tiešsaistes platformai, un pārdošana izsolē sākas par *HP* noteikto cenu. Pretendenti, kas bija iesnieguši piedāvājumus, kuru cenas apmērs pakāpeniski samazinājās, tika informēti par savu vietu katru reizi, kad tika iesniegts jauns piedāvājums. Beidzoties noteiktajam laikam, *LDO* piegādātājs, kurš bija iesniedzis piedāvājumu ar viszemāko cenu, uzvarēja pārdošanā izsolē un citi piegādātāji tika klasificēti kā otrs un trešais atbilstoši to izteiktajiem piedāvājumiem (apstrīdētā lēmuma 41.–44. apsvērums).

B. Administratīvā procedūra

- 9 2009. gada 14. janvārī Komisija no sabiedrības *Koninklijke Philips NV* (turpmāk tekstā – “*Philips*”) saņēma pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda atbilstoši Komisijas paziņojumam par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu gadījumos (OV 2006, C 298, 17. lpp.). 2009. gada 29. janvārī un 2. martā šis pieteikums tika papildināts, lai tajā līdzās *Philips* iekļautu sabiedrības *Lite-On IT Corporation* (turpmāk tekstā – “*Lite-On*”) un to kopuzņēmumu *Philips & Lite-On Digital Solutions Corporation* (turpmāk tekstā – “*PLDS*”).
- 10 2009. gada 29. jūnijā Komisija nosūtīja informācijas pieprasījumu uzņēmumiem, kas darbojās *LDO* nozarē.
- 11 2009. gada 30. jūnijā Komisija piešķīra *Philips*, *Lite-On* un *PLDS* nosacītu atbrīvojumu.
- 12 2009. gada 4. un 6. augustā *Hitachi-LG Data Storage, Inc.* un *Hitachi-LG Data Storage Korea, Inc.* (turpmāk tekstā kopā – “*HLDS*”) iesniedza Komisijai lūgumu samazināt naudas sodu, piemērojot Komisijas paziņojumu par atbrīvojumu no naudas soda un tā apmēra samazināšanu aizliegtu vienošanos lietās.
- 13 2012. gada 18. jūlijā Komisija uzsāka procedūru un pieņēma paziņojumu par iebildumiem attiecībā uz trīspadsmit *LDO* piegādātājiem, ieskaitot prasītājus. Šajā paziņojumā par iebildumiem Komisija būtībā norādīja, ka minētās sabiedrības ir pārkāpušas LESD 101. pantu un Līguma par Eiropas Ekonomikas

zonu (EEZ) 53. pantu, piedaloties aizliegtās vienošanās darbībās attiecībā uz *LDO* no 2004. gada 5. februāra līdz 2009. gada 29. jūnijam, kas ietvēra rīcības saskaņošanu attiecībā uz iepirkumu procedūrām, ko rīko divi datoru ražotāji, proti, *Dell* un *HP*.

- 14 2012. gada 29. oktobrī prasītāji iesniedza Komisijai apsvērumus attiecībā uz paziņojumu par iebildumiem.
- 15 2012. gada 29. un 30. novembrī visi paziņojuma par iebildumiem adresāti tika uzklausi Komisijā.
- 16 2012. gada 14. decembrī Komisija lūdza visiem lietas dalībniekiem iesniegt attiecīgos dokumentus, kas pārkāpuma laikposmā saņemti no *Dell* un *HP*. Visi lietas dalībnieki, tostarp prasītāji, atsaucās uz šo lūgumu. Turklāt katram lietas dalībniekam bija pieejama citu *LDO* piegādātāju sniegto atbilžu nekonfidenciālā versija.
- 17 2013. gada 27. novembrī prasītāji iesniedza papildu apsvērumus attiecībā uz citu lietas dalībnieku sniegtajām atbildēm.
- 18 2014. gada 18. februārī Komisija pieņēma divus papildu paziņojumus par iebildumiem, lai papildinātu, grozītu un precizētu iebildumus, kuri bija vērsti pret atsevišķiem paziņojuma par iebildumiem adresātiem, attiecībā uz to atbildību apgalvotajā pārkāpumā.
- 19 2015. gada 1. jūnijā Komisija sniedza vēl vienu papildu paziņojumu par iebildumiem. Šī jaunā paziņojuma mērķis bija papildināt iepriekšējos paziņojumus par iebildumiem, adresējot šajos paziņojumos izteiktos iebildumus papildu juridiskajām vienībām, kuras piederēja pie uzņēmumu grupām (mātesuzņēmumiem vai pievienotajiem uzņēmumiem), kuri jau ir bijuši paziņojumu par iebildumiem adresāti.
- 20 2014. gada 18. februāra un 2015. gada 1. jūnija paziņojumu par iebildumiem adresāti rakstveidā pauda savu viedokli Komisijai, bet nelūdza rīkot uzklaušīšanu.
- 21 2015. gada 3. jūnijā Komisija nosūtīja faktu izklāstu visiem lietas dalībniekiem. Faktu izklāsta adresāti rakstveidā pauda savu viedokli Komisijai.
- 22 2015. gada 21. oktobrī Komisija pieņēma Lēmumu C(2015) 7135 *final* par procedūru saskaņā ar LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta AT.39639 – Optiskie diskdziņi) (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

C. Apstrīdētais lēmums

1. Attiecīgais pārkāpums

- 23 Apstrīdētajā lēmumā Komisija pauda viedokli, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki saskaņoja savu uz konkurenci vērsto darbību vismaz no 2004. gada 23. jūnija līdz 2008. gada 25. novembrim. Tā paskaidroja, ka šī saskaņošana tika īstenota, izmantojot divpusēju paralēlu saziņas tīklu. Tā norādīja, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki centās pielāgot savu tirgū esošo apjomu un nodrošināt to, lai cenas paliek augstākas, nekā tās būtu tad, ja nepastāvētu šādi divpusēji saziņas tīkli (apstrīdētā lēmuma 67. apsvērums).
- 24 Komisija apstrīdētajā lēmumā precizēja, ka aizliegtās vienošanās dalībnieku saskaņošana attiecās uz *Dell* un *HP*, kas ir divi svarīgākie attiecīgo iekārtu ražotāji pasaules *PC* tirgū, klientu rēķiniem. Komisija uzskata, ka papildus divpusējām sarunām ar saviem *LDO* piegādātājiem *Dell* un *HP* piemēroja standartizētas iepirkumu procedūras, kas notika vismaz reizi katrā ceturksnī. Tā norādīja, ka aizliegtās

vienošanās dalībnieki izmantoja savu divpusējo saziņas tīklu, lai manipulētu konkrētās iepirkumu procedūras, radot šķēršļus klientu centieniem veicināt cenu konkurenci (apstrīdētā lēmuma 68. apsvērumš).

- 25 Komisija uzskata, ka regulāra informācijas apmaiņa jo īpaši ļāva aizliegtās vienošanās dalībniekiem iegūt precīzu informāciju par savu konkurentu nodomiem pat pirms iesaistīšanās iepirkuma procedūrā un tādējādi paredzēt to konkurences stratēģiju (apstrīdētā lēmuma 69. apsvērumš).
- 26 Komisija piebilda, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki regulāri apmainījās ar informāciju par cenām attiecībā uz konkrētu klientu kontiem, kā arī ar informāciju, kas nav saistīta ar cenām, kā ražošanas jauda un piegādes kapacitāte, krājumu stāvoklis, situācija attiecībā uz kvalifikāciju, jaunu izstrādājumu ieviešanas brīdis vai uzlabojumi. Tā norādīja, ka turklāt *LDO* piegādātāji uzraudzīja pabeigto iepirkuma procedūru galarezultātus, proti, klasifikāciju, cenu un iegūto apjomu (apstrīdētā lēmuma 70. apsvērumš).
- 27 Tāpat Komisija norādīja, ka, labi zinot, ka vienošanās dalībniekiem sava saziņa attiecībās ar klientiem jāpatur noslēpumā, piegādātāji, lai cits ar citu sazinātos, izmantoja līdzekļus, kurus viņi uzskatīja par pietiekami piemērotiem, lai sasniegtu vēlamo rezultātu. Tā precizēja, ka mēģinājums sasaukt pirmo sanāksmi, lai organizētu regulāras daudzpusējas *LDO* piegādātāju sanāksmes, nebija izdevies 2003. gadā pēc tam, kad tas tika atklāts klientam. Komisija uzskata, ka tā vietā esot pastāvējusi divpusēja saziņa galvenokārt tālruņa zvanu veidā un dažkārt – izmantojot elektronisko saraksti, tostarp uz privātām elektroniskā pasta adresēm (*hotmail*) un izmantojot tūlītējās ziņapmaiņas pakalpojumus, vai sanāksmēs galvenokārt pasaules mēroga kontu operatoru līmenī (apstrīdētā lēmuma 71. apsvērumš).
- 28 Komisija konstatēja, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki regulāri sazinājās un ka šī saziņa, galvenokārt pa telefonu, kļuva biežāka iepirkuma procedūru laikā, kad bija iespējams uzskaitīt vairākus zvanus dienā starp noteiktiem aizliegtās vienošanās dalībnieku pāriem. Tā precizēja, ka parasti saziņa starp noteiktiem aizliegtās vienošanās dalībnieku pāriem bija ievērojami biežāka nekā starp atsevišķiem citiem (apstrīdētā lēmuma 72. apsvērumš).

2. Prasītāju atbildība

- 29 Prasītāju atbildība tika noteikta, pirmkārt, *TSST KR* tiešās dalības aizliegtās vienošanās darbības dēļ no 2004. gada 23. jūnija līdz 2008. gada 17. novembrim, it īpaši par īstenoto saskaņošanu ar citiem konkurentiem attiecībā pret *Dell* un *HP*, un otrkārt, par *TSST* Japāna izšķirošas ietekmes īstenošanu attiecībā uz tā meitasuzņēmumu visā pārkāpuma laikposmā, ko minējusi Komisija (apstrīdētā lēmuma 498. apsvērumš).

3. Prasītājiem noteiktais naudas sods

- 30 Runājot par prasītājiem uzliktā naudas soda apmēra aprēķināšanu, Komisija atsaucās uz Pamatnostādnēm naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā – “pamatnostādes naudas soda aprēķināšanai”).
- 31 Vispirms, lai noteiktu naudas soda pamatsummu, Komisija uzskatīja, ka, ņemot vērā būtiskās atšķirības piegādātāju dalības ilgumā un lai labāk atspoguļotu aizliegtās vienošanās patieso ietekmi, bija piemēroti atsaukties uz gada vidējo rādītāju, kas aprēķināts, pamatojoties uz patieso to pārdošanas apjomu vērtību, ko īstenojuši uzņēmumi pilnos savas attiecīgās dalības pārkāpumā kalendārajos mēnešos (apstrīdētā lēmuma 527. apsvērumš).

- 32 Kā Komisija ir paskaidrojusi, pārdošanas apjoma vērtība tika aprēķināta, pamatojoties uz to *LDO* pārdošanas apjomu, kuri bija paredzēti *HP* un *Dell* EEZ esošās juridiskajās vienībās ražotiem *PC* (apstrīdētā lēmuma 528. apsvērumš).
- 33 Turklāt Komisija, ņemot vērā, ka pretkonkurences rīcība attiecībā uz *HP* tika uzsākta vēlāk, un lai ņemtu vērā aizliegtās vienošanās attīstību, uzskatīja, ka attiecīgo pārdošanas apjomu vērtības *HP* un *Dell* tika aprēķinātas atsevišķi un ka attiecīgajā laikposmā tika piemēroti divi reizināšanas koeficienti (apstrīdētā lēmuma 530. apsvērumš).
- 34 Turklāt Komisija nolēma, ka, tā kā cenu koordinēšanas nolīgumi jau pēc savas būtības ir vieni no smagākajiem LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumiem un aizliegtā vienošanās attiecās vismaz uz EEZ, procentu likme, kas jāpiemēro saistībā ar pārkāpuma smagumu konkrētajā gadījumā ir 16 % visiem apstrīdētā lēmuma adresātiem (apstrīdētā lēmuma 544. apsvērumš).
- 35 Turklāt Komisija norādīja, ka ņemot vērā lietas apstākļus, atturošā nolūkā ir jāpievieno summa 16 % apmērā (apstrīdētā lēmuma 554. un 555. apsvērumš).
- 36 Visbeidzot, tā kā prasītājiem piemērotā naudas soda pielāgotā pamatsumma sasniedz noteikto augšējo robežu 10 % no to apgrozījuma, Komisijai bija jāveic jauna korekcija, pamatojoties uz Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101.] un [102.] pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 23. panta 2. punktu (apstrīdētā lēmuma 570.–572. apsvērumš).
- 37 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvā daļa, ciktāl tā attiecas uz prasītājiem, ir izteikta šādi:

“1. pants

Šādi uzņēmumi ir pārkāpuši LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu, norādītajos laikposmos piedaloties vienotā un turpinātā pārkāpumā, ko veidoja vairāki atsevišķi pārkāpumi optisko diskdziņu tirgus nozarē attiecībā uz visu EEZ, kas ietvēra cenu saskaņošanas nolīgumus:

[..]

e) [prasītāji] no 2004. gada 23. jūnija līdz 2008. gada 17. novembrim par saskaņošanu attiecībā uz *Dell* un *HP*.

[..]

2. pants

Par 1. pantā minēto pārkāpumu tiek noteikti šādi naudas sodi:

[..]

e) [prasītāji] solidāri atbildīgas: EUR 41 304 000.”

II. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

- 38 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2016. gada 5. janvārī, prasītāji cēla šo prasību.
- 39 Komisija savu iebildumu rakstu iesniedza 2016. gada 21. jūlijā.

- 40 Pamatojoties uz tiesneša referenta priekšlikumu, Vispārējā tiesa (piektā palāta) nolēma sākt tiesvedības mutvārdu daļu un Reglamenta 91. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros aicināja Komisiju iesniegt noteiktus dokumentus saistībā ar konfidencialajiem paziņojumiem. Komisija norādīja, ka tā nevar iesniegt šo konfidenciālo paziņojumu, kuri iesniegti tās iecietības programmas ietvaros, norakstus.
- 41 Ar 2018. gada 23. aprīļa rīkojumu, kas pieņemts, pirmkārt, saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 24. panta pirmo daļu un, otrkārt, saskaņā ar Reglamenta 91. panta b) apakšpunktu un 92. panta 3. punktu, Vispārējā tiesa (piektā palāta) uzdeva Komisijai iesniegt minētos norakstus.
- 42 Komisija šos norakstus iesniedza 2018. gada 24. aprīlī. Prasītāju advokāti Vispārējās tiesas kancelejā tos varēja apskatīt līdz 2018. gada 30. aprīļa plkst. 17.00.
- 43 Vispārējā tiesa 2018. gada 3. maija tiesas sēdē uzklausa lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumus un to atbildes uz tās uzdotajiem jautājumiem.
- 44 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- pilnībā vai daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu;
  - pakārtoti – samazināt tiem noteikto naudas sodu;
  - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanas izdevumus;
- 45 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- prasību noraidīt;
  - piespriest prasītājiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

III. Juridiskais pamatojums

- 46 Prasības pamatojumam prasītāji izvirza deviņus pamatus. Ar pirmo pamatu tiek apgalvots, ka esot noticis būtisku procedūras noteikumu un tiesību uz aizstāvību pārkāpums, ar otro, ka Komisijai neesot kompetences piemērot LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu, ar trešo, ka pastāvēt kļūdas faktos un tiesību piemērošanā, nosakot pārkāpuma ģeogrāfisko apjomu, ar ceturto, ka pastāvēt kļūdas faktos un tiesību piemērošanā, konstatējot vienotu un turpinātu pārkāpumu, ar piekto, ka pastāvēt kļūdas faktos un tiesību piemērošanā attiecībā uz to, ka tiek apgalvots, ka tie zināja par visu pārkāpumu, ar sesto, ka pastāvēt kļūdas faktos un tiesību piemērošanā attiecībā uz datumu, kad tie uzsāka dalību aizliegtās vienošanās īstenošanā, ar septīto, ka pastāvēt pierādījumu trūkums attiecībā uz to dalību saskaņotās darbībās vai pret konkurenci vērstos nolīgumos, ar astoto, ka esot pārkāptas tiesības uz labu pārvaldību pārmērīga izmeklēšanas ilguma dēļ un ar devīto pakārtoti, ka Komisija esot pieļāvusi kļūdas, aprēķinot naudas soda summu.

A. Par pirmo pamatu – būtisku procedūras noteikumu un tiesību uz aizstāvību pārkāpums

[..]

1. Par pirmo daļu, ar ko tiek apgalvots, ka pastāv nesaskaņotība starp paziņojumu par iebildumiem un apstrīdēto lēmumu attiecībā uz apgalvotās rīcības juridisko kvalifikāciju

[..]

- 56 Vienota un turpināta pārkāpuma jēdziens aptver visu rīcību, ko īstenojuši dažādi dalībnieki, kuriem ir viens un tas pats pret konkurenci vērstas saimnieciskās darbības (spriedums, 1991. gada 24. oktobris, *Rhône-Poulenc*/Komisija, T-1/89, EU:T:1991:56, 125. un 126. punkts).
- 57 No paša vienota un turpināta pārkāpuma jēdziena izriet, ka šāds pārkāpums aptver “visu rīcību vai pārkāpumus”. Tātad prasītāji nevar apgalvot, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 1. pantā ir iekļāvusi papildu juridisko kvalifikāciju, secinot papildu vienota un turpināta pārkāpuma pastāvēšanu, ka tas sastāvēja no vairākiem “atsevišķiem pārkāpumiem”, ņemot vērā, ka šie pārkāpumi ir vienkārši dažāda veida pretkonkurences rīcība, no kā sastāv attiecīgais pārkāpums.
- 58 Tādējādi ir jāuzskata, ka nepastāv nesaskaņotība starp paziņojumu par iebildumiem un apstrīdēto lēmumu, jo tajā ir norādīts, ka vienots un turpināts pārkāpums ietvēra vairākus “atsevišķus pārkāpumus”.

[..]

2. Par otro un trešo daļu, ar ko tiek apgalvots pamatojuma trūkums, kas izriet no pretrunām apstrīdētajā lēmumā attiecībā uz apgalvotā pārkāpuma juridisko kvalifikāciju

[..]

- 81 Tomēr tas, ka ne rezolutīvajā daļā, ne apstrīdētā lēmuma 352. apsvērumā nav norādīti “atsevišķi pārkāpumi”, nenozīmē, ka šis lēmums nav pamatots, jo šie pārkāpumi neietver papildu juridisko kvalifikāciju, ko var detalizēti izvērtēt. Patiešām, pirmkārt, kā tas izriet no šā sprieduma 57. un 65. punkta, vienīgā apskatāmā pārkāpuma juridiskā kvalifikācija ir “vienots un turpināts pārkāpums”, pieņemot, kas tas ietver “rīcības vai pārkāpumu kopumu”. Otrkārt, šis pieņemtās rīcības vai pārkāpumi, kas sastāv no dažādiem saziņas gadījumiem, ir sīki izklāstītas apstrīdētā lēmuma tekstā un uzskaitītas tā I pielikumā.

[..]

3. Par sesto daļu, ar ko tiek apgalvots, ka nav ievērotas tiesības uz aizstāvību, saistībā ar apstrīdētajā lēmumā ietvertajiem pierādījumiem

[..]

a) Par trešo iebildumu, ar ko tiek apgalvots, ka nav izpildīts pienākums norādīt pamatojumu, jo norādes uz apstrīdētā lēmuma I pielikumu ir veiktas šajā lēmumā

[..]

- 157 Turklāt tiesas sēdē prasītāji apgalvo, ka atsaucēs vai identifikācijas numuri, kas izmantoti, lai uzskaitītu saziņas gadījumus paziņojumā par iebildumiem, neatbilst atsaucēm, kas izmantotas šī dokumenta pielikumā vai apstrīdētajā lēmumā un tā pielikumā, un ka, ņemot vērā šo faktu, ir tikušas pārkāptas to tiesības uz aizstāvību.
- 158 Vispirms ir jānorāda, ka prasītāji vēlreiz vispārēji apstrīdēja šo atšķirību atsaucēs, nesniedzot nekādu konkrētu norādi par pārmestajiem apgalvojumiem, nedz arī norādot, kā tikušas pārkāptas to tiesības uz aizstāvību.

159 Tomēr, lai gan ir taisnība, ka dokumentu nomenklatūra, kurā norādīti saziņas gadījumi, atšķiras paziņojumā par iebildumiem un tā pielikumā no apstrīdētā lēmuma un tā pielikuma, tomēr jāatzīst, ka šajos dokumentos minētie elementi ir vieni un tie paši un līdz ar to tie joprojām ir identificējami. Patiešām, ja, piemēram, paziņojumā par iebildumiem dokuments, kas attiecas uz saziņu, kura notikusi ar TSSST 2004. gada jūnijā, paziņojumā par iebildumiem ir redzams ar norādi “ID 490, 70. lpp.”, šis pats dokuments ir minēts tā I pielikumā, kā arī apstrīdētajā lēmumā un tā pielikumā ar norādi “ID 490/70”. Turklāt tabulas virsrakstā paziņojuma par iebildumiem I pielikumā, kā arī apstrīdētā lēmuma pielikumā esošajā tabulas virsrakstā ir saprotami paskaidrots, ka norāde uz dokumentu “ID 490, 70. lpp.” atbilst dokumentam 490 (ID) un ka konkrētais saziņas gadījums ir minēts 70. lappusē. Tādēļ prasītāji nevar apgalvot, ka ir noticis to tiesību uz aizstāvību pārkāpums.

160 Katrā ziņā ir jākonstatē, ka gan paziņojuma par iebildumiem, gan apstrīdētā lēmuma un to attiecīgo pielikumu tekstā ir pietiekami daudz informācijas, kas ļauj identificēt apgalvotos saziņas gadījumus. Patiešām, katru reizi, kad ir minēts kāds saziņas gadījums, ir minēta arī pārmestā rīcība, pārkāpuma veikšanas ilgums, dalībnieki, klienti vai apskatītās iepirkuma procedūras, ļaujot viegli identificēt attiecīgo saziņas gadījumu. Tādēļ prasītāji nevar apgalvot, ka ir noticis to tiesību uz aizstāvību pārkāpums.

[..]

B. Par trešo pamatu – kļūdas faktos un tiesību piemērošanā, nosakot pārkāpuma ģeogrāfisko apjomu

[..]

198 Tomēr ir jānorāda, ka prasītāji jauc, pirmkārt, Komisijas kompetenci saskaņā ar LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu, ņemot vērā starptautiskās publiskās tiesības attiecībā uz nolīgumu, lēmumu vai saskaņotu darbību, kas tika apstrīdēta ar otro pamatu, un, otrkārt, attiecīgā nolīguma, lēmuma vai saskaņotas darbības ģeogrāfisko apjomu. Patiešām, ir jānorāda, kā to dara Komisija, ka, lai gan rīcības īstenošana EEZ ir būtiska, lai konstatētu Komisijas kompetenci, šīs rīcības ģeogrāfisko apjomu nosaka rīcība, kas attiecas uz aizliegtu vienošanos un tās darbību. Tādēļ, kā tas izriet arī no lietas materiāliem, Komisija pamatoti ir uzskatījusi, ka aizliegtās vienošanās apjoms aptver visu EEZ.

[..]

C. Par ceturto pamatu – kļūdas faktos un tiesību piemērošanā, konstatējot vienotu un turpinātu pārkāpumu

[..]

1. Par pirmo daļu, ar ko tiek apgalvots, ka ir nepieciešams konstatēt papildu saikni, lai pamatotu vienota un turpināta pārkāpuma pastāvēšanu

[..]

205 Tomēr ir pietiekami atgādināt, kā tas norādīts šā sprieduma 123. punktā, ka kritērijs, lai noteiktu vienota un turpināta pārkāpuma pastāvēšanu, ir tas, saskaņā ar kuru dažādas rīcības, kas ir pārkāpuma daļa, ietilpst “kopējā plānā”, kam ir viens mērķis. Turklāt nav nepieciešams pārbaudīt, vai minētajām rīcībām ir papildu saikne, lai tās kvalificētu kā vienotu un turpinātu pārkāpumu tādā izpratnē, ka katra apgalvotā rīcība ir vērsta pret vienu vai vairākām normālas konkurences sekām un mijiedarbojoties

veicina visu to pret konkurenci vērsto seku īstenošanu, kuru vēlējās pārkāpuma izdarītāji (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 19. decembris, *Siemens u.c./Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P un C-498/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:866, 247. un 248. punkts).

[..]

2. Par otro daļu, ar ko tiek apgalvots, ka ir pieļautas kļūdas faktos un tiesību piemērošanā saistībā ar Komisijas apgalvoto, ka konkrēti saziņas gadījumi pamatojot vienota un turpināta pārkāpuma pastāvēšanu

[..]

230 Ir jānorāda, ka tas, ka atsevišķas aizliegtās vienošanās iezīmes ir attīstījušās laika gaitā, it īpaši jaunu dalībnieku iekļaušana, to skaitā samazināšana vai aizliegtās vienošanās paplašināšana, lai tajā iekļautu arī *HP*, nevar radīt šķēršļus Komisijai šo aizliegto vienošanos kvalificēt kā vienotu un turpinātu pārkāpumu, jo šīs aizliegtās vienošanās mērķis nav mainījies (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 24. marts, *Aalberts Industries u.c./Komisija*, T-385/06, EU:T:2011:114, 10. punkts). Turklāt ir jānorāda, tāpat kā to izdarīja Komisija, ka tas, ka *Quanta Storage, Inc.* (turpmāk tekstā – “*Quanta*”) ir piedalījies koluzīvas saziņas īstenošanā vienlaicīgi attiecībā pret *Dell* un *HP* ļoti neilgu laiku pēc pievienošanās aizliegtās vienošanās darbībām, uzsver to, ka pastāvēja kopējs plāns, ar kuru tika paredzēts izkropļot konkurenci un kas turpinājās neatkarīgi no tā, ka atsevišķi uzņēmumi pārtrauca savu dalību minētajā vienotajā pārkāpumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 16. septembris, *Masco u.c./Komisija*, T-378/10, EU:T:2013:469, 119. un 120. punkts).

[..]

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (piektā palāta)

nospiež:

- 1) **Prasību noraidīt.**
- 2) ***Toshiba Samsung Storage Technology Corp.* un *Toshiba Samsung Storage Technology Korea Corp.* sedz savus un atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus.**

Gratsias

Labucka

Ulloa Rubio

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2019. gada 12. jūlijā.

[Paraksti]